

PROGRESUL

Abonamentul :
Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Epilog

la
Serbările din Oravița.

Orcit am fi de pretențioși, nu putem decît recunoaște, că succesul serbărilor din Oravița a fost complet, atît în ceia ce privește partea morală, cît și cea materială. Poporul acestui ținut este destul de conștient, ca la toate serbările ce se țin, să participe în numer destul de mare, și să dea astfel cel mai frumos exemplu de interesul ce-l poartă tuturor mișcărilor culturale. Ușor și efin se poate deci arangea asemenea serbări, unde populația are sentimente atît de bune.

În acest centru a fost totdeauna viață și interes pentru toate cauzele frumoase, și nici o adunare ținută aici nu s'a terminat cu vre-un insucces!

Oravița, fiind un centru unde cîntecul și jocul de scenă a plăcut întotdeauna, nu putea să nu primiască în modul cel mai demn, pe reprezentanții sprijinitorilor Thaliei române. Proba cea mai eclatantă a fost făcută, cînd s'a executat partea practică a programului stabilit pentru aceste serbări. Concertul și teatrul a atras un public foarte nu-

meros, cum numai în acest ținut se poate vedea. Localurile unde s'au dat aceste petreceri s'au dovedit prea neîncăpătoare pentru a primi pe toți cîți ar fi vrut să asiste. Și ce privește frumoasă, să vezi la un loc reprezentate toate păturile sociale, dela cel mai simplu țaran, până la cel mai înalt intelectual.

În acest centru s'a făcut pe deplin dovada, că societatea pentru adunarea fondului de teatru trebuie să se grăbiască a înființa cît de repede teatrul, care pe lîngă că va face școala poporului, va contribui și la dezvoltarea gustului, care deja există pentru teatru și cîntecele populare . . .

Nu cred că formînd artiștii se va greși scopul, deoarece fără elementele necesare nu se poate face teatru. Un profesor ambulant, care să lucreze cu diletanții, încă e o soluție bună. Diletanții și astăzi se găsesc destui, gustul pentru teatru fiind în acest centru pe deplin dezvoltat. Dacă deja acum 30, 40 ani gemea teatrul de spectatori, pe timpul cînd un Pascali, un Milo, sau chiar și un Petculescu, făceau turneuri artistice remînd cite 2—3 săptămîni și dînd reprezentații zilnice, cum să nu poată exista teatru astăzi

cînd poporul este mult mai deșteptat și mai setos pentru artă.

Mărginindu-se societatea, numai ia dl Bănuț, nu va fi nici peste 20 de ani teatru românesc. Formînd însă de pe acum elementele necesare unui teatru și dintre diletanții, peste 3—4 ani se va putea forma și dorita trupă dramatică, ambulantă, care în centre ca Oravița și alte orașe bănățene își va scoate ușor toate cheltuelile și va aduce și societății Thaliei române un orcare procent din beneficiul material, care ar resulta dela reprezentații.

Cînd publicul va vedea, că banii nu se adună numai pentru a forma un *fond de teatru*, ci și pentru *înființarea unui teatru*, mai mulți vor ieși cu obolul lor pentru a veni în ajutorul acestei instituțiuni, și vor participa în număr cît de mare la reprezentațiile cari se vor da.

Cred că mă fac interpretul acestui ținut, cînd apelez la societatea pentru adunarea fondului de teatru, că până la formarea trupei definitive, să angajeze și o mică trupă ambulantă de comedii, căreia i-s'ar asigura existența, pentru un turneu artistic, și care ar vărsa prisosul reprezentațiilor fondului

Foiță originală.

Țiganul și nașu-său.

(Humorescă).

Un Țigan avea datina de a cerceta pe nașu-său, un Român neaoș, tocmai pe vremea prînzului. Dăi azi, dăi mine prînz țiganului. Dela o vreme i-se urî nașului de burta finului.

Într'o zăpostită trimite Faraon pe purdelul său la naș, ca să vadă, e gata prînzul.

— Măi nevastă, zice Românul, azi ear o să vină finul, tu ascunde bucatele pânăce pleacă, ca să putem prînzî în tîcnă!

Purdelașul, blăstămat ciulește cu urechea și tace.

Muerea Românului ia oala cu curechiu dela foc și o ascunde în poliță; cîrnațul îl ascunde după ușa, ear plăcinta o astrucă cu straiul în pat.

Dupăce ajunge purdelașul acasă, povestește Faraonului cele văzute.

— Bună ziua nașule!

— Bună șă-ți fie inima finule!

— Dar văzuși comedia, nașule, cum era să mă mănînce un șarpe de cei mari, dar și eu, nefricos, pusei mina pe boată, și cînd dădui odată în șarpe, începu a crocăci ca curechiul dela din poliță; cînd dădui a douaoară, se încolăci ca cîrnațul de după ușa, și cînd dădui a treia oară, se întinse ca plăcinta de subt straș.

— Nimic măi muere, pune prînzul pe masă! Se apucă Țiganul și se gostește ca la zăpostitul de pași.

Văzînd Românul că n'o s'oa scoată la cale, se vorbește cu muerea să i-o facă Țiganului.

— Măi fine, vād că tu ești sărac lipit; eu m'am vorbit cu muerea să-ți dau un rînd de țoale, de pomană fie ertat tatălui meu. Tu dară să vini astară, dar dupăce se întunecă, ca să nu te vadă nimeni, gol te-a făcut maică-ta, că dela tine nu-i o pușcătură până la noi. Să-i spuni finei, să încuie ușa și să doarmă fără grijă cu drăgălașii ei copilași, că tu o să te înveselești la noi până dimineață. Să-i măi spuni să nu se răspundă la nimeni, că poate beda să se prefacă în chipul tău.

Se duce Țiganul voios acasă și povestește ce o să fie.

Cum înserează Țiganul tae o fugătură recoroasă, de străbate la oase, până la fereastra nașului său.

— Nașule, nașule, deschide ușa că mor de frig.

— Du-te de aici, bedo!

— Nașule, nașule, alduiască-te Dumnezeu, eu 's finul D-tale, am venit la vorbă, grăbește!

— Du-te de aici, bedo!

Se repede Țiganul acasă, tremurînd ca vai de el.

— Nevastă, nevastă, deschide ușa că m'o păcălit nașul.

— Du-te de aici, bedo, că bărbatul se gostește la nașu.

— Eu 's nevastă, deschide că mor de frig.
— Mamă, mamă, ziseră purdelași, deschide ușa lu dada.

— Tăceți pușorii mei și vă faceți cruce.

Văzînd Țiganul că nu-l glumă, într'un tîrziu își aduce aminte că astăvară pe vremea treerului în arie era să moară de cald.

— Mă duc acolo să mă încălzesc până la ziua.

Mînezi purdelași aflînd pe dada întins, se vaită ca din gura șarpelui:

Dada nost, ce prost a fost,

C'a murit acum pe post.

comunicată de:

Lucreția M. B. Voivodinceana.

Epigrame.

*De este-un om cuminte 'n sat,
Nu-i vina ta, ești achitat;
Dar că s'a înmulțit neghina,
Și capul tău mult poartă vina!*

În Rijozdi) sînt tîrguri mari,
Nu de 'nțelepți, ci de măgari;
De-ar fi la voi tîrg, eu socot
Vi-s'ar goli satul detot.*

*) Italia

societății. Astfel și publicul și societatea ar fi în câștig.

Teatru stabil, nu se va putea forma niciodată, deoarece ar fi o nedreptate, ca cu banii tuturor să se favorizeze o singură localitate.

După darea de seamă, averea societății este aproape de 1/2 milion de coroane. Din venitul acestor bani, cu 50%, ar putea plăti o trupă de vr'o 10 artiști, salariați cu câte 150—200 coroane lunar, cari primind și un procent de vr'o 10—15% din beneficiul net al reprezentațiilor, vor avea mijloace suficiente pentru trai și deplasare, ear restul beneficiului s'ar vărsa în cassa fondului de teatru. Gardroba, costumele necesare, formind obiecte de inventar, se pot furniza din capitalul societății.

Scrupulele comitetului acestei societăți nu le înțeleg și suma la care vor se ajungă, pentru a intra în acțiune, nu o știu.

Faceți deci teatru, cât mai repede, și veți face foarte mult pentru un popor, avid și nerăbdător, cum e și poporul nostru!

Ilie Bogdanu.

Membrii noi

ai „Societății pentru fond de teatru român“, înscrisi din prilejul Adunării generale din astan:

Membrii fondatori à 200 cor.

1. Dr. Anca Gheorghe, adv. în Oravița.
2. Dr. Malaiu Tit, adv. în Biserica-albă.
3. Dr. Méhes Ludovic, medic-major în Oravița.
4. Banca „Oraviciana“ societate pe acții în Oravița.
5. Dr. Pop Izidor, adv. în Lugoj.
6. Dr. Tămășiel Iuliu, adv. în Biserica-albă.

Membrii pe viață à 100 cor.

1. Atnăgea Paun, propr. în Vrană.
2. Atnăgea Alexandru, preot în Vrană.
3. Alexandrescu Maria, inv. în Varadia.
4. Bogdan Olga, capit. Kőszeg.
5. Bojincă Alexandru, cand. de adv. Ticvaniul-mare.
6. Bogdanu Gheorghe, negustor Oravița.
7. Balanescu Dimitrie, proprietar în Biserica-albă.
8. Bortos Remus, învățător Timiș-Cubin.
9. Dr. Beșanu Virgil, ajutor de notar public reg. în Lugoj.
10. Boitor Dimitrie, arhitect Oravița.
11. Dr. Corneanu Petru, adv. Oravița.
12. Dr. Coca Alexandru, adv. Sasca-mont.
13. Caiman Gheorghe, inv. Ticvaniul-mare.
14. Dr. Cigăreanu Liviu, adv. Oravița.
15. Corcea Matilda, Coștei.
16. Dr. Groșianu Mihai, adv. Oravița.
17. Groșianu Mileva, adv. Oravița.
18. Giuca Aurel, preot Ticvaniul-mic.
19. Dr. Galiciu Dimitrie, adv. Lugoj.
20. Dr. Gherguța Traian, medic Timișoara.
21. Dr. Hubianu Nicolae, cand. de adv. în Oravița.
22. Hațieg Tit, avocat Lugoj.
23. Imbrescu Ilie, preot Dalboșeț.
24. Iana Aurel, preot Maidan.
25. Iorgovici Iuliu, preot în Marghita-mare.
26. Ionaș Petru, prof. Bulci.
27. Jianu Gheorghe, inv. pens. Oravița.
28. Lăpădat Ion, negustor Ciuchici.
29. Leza Vasile, proprietar Ticvaniul-mare.
30. Lăpădat Victor, negustor Berliște.
31. Luca Simeon, preot Iladia.
32. Lazar Constantin, negustor Oravița.
33. Margineanu Vasile, funcț. de bancă Oravița.
34. Mila Paul, contabil Oravița.
35. Maniu Hermina, Lugoj.
36. Dr. Manguica Ion, medic Oravița.
37. Dr. Nedelcu Ion, avocat Oravița.
38. Ne-

dică Iosif, proprietar Oravița. 39. Naia Ion, inv. Marghita-mare. 40. Nemoian Aurel, preot Agadici. 41. Onciu Iosif, contabil Budapesta. 42. Perianu Alexa, croitor Oravița. 43. Panciovanu Teodor, preot Iertof. 44. Panciovanu Cornel, preot Iertof. 45. Popa Stefan, preot Seleuș. 46. Popovici Petru, not. pens. Oravița. 47. Popovici Stefan, contabil Verșeț. 48. Popovici P. Alexandru, protopop Oravița. 49. Radu Augustin, preot Varadia. 50. Roșiu M. Ion, adv. Biserica-albă. 51. Roșiu Eugenia, măr. Iagodici, Zara. 52. Radulescu Paulina, Lugoj. 53. Roman Romul, inv. Dolova. 54. Strîmbeș Cornel, profesor Oravița. 55. Stoica Petru, director de bancă Satul-nou. 56. Șchiopu Simeon, negustor Verșeț. 57. Trăilă Ilie, avocat Oravița. 58. Tămășiel Ion, proprietar, Vrană. 59. Tieranu I. E., librar, Oravița.

Membri ordinari à 10 cor. anual.

1. Bistreanu Sinisie, preot, Jurjova.
2. Bogdanu Ion, învățător Oravița.
3. Bernaz Petru, preot Secaș.
4. Boeriu Avel, Lugoj.
5. Bănuț P. Aurel, director Brașov.
6. Balan Gheorghe funcționar de bancă, Timiș-Cubin.
7. Cămpianu Nicolae, preot Maidan.
8. Ciuta Lazar, contabil Verșeț.
9. Groșianu Dimitrie, contabil Oravița.
10. Dr. Grădinaru Coriolan, adv. Lugoj.
11. Jurca Cornel, preot Oravița.
12. Ignea Constantin, Lugoj.
13. Lazar Carol, inv. Oravița.
14. Miuța Nicolae, negustor Biserica-albă.
15. Dr. Maior Petru, Lugoj.
16. Nedelcu Constantin, profesor Brașov.
17. Un preot din Timișoara.
18. Porutiu Victor, protopop, Oravița.
19. Perianu Ion, contabil, Oravița.
20. Pavlovici Carol contabil, Oravița.
21. Popescu Simeon, proprietar Ticvaniul mare.
22. Popovici Aurel, preot Ticvaniul mic.
23. Dr. Popovici Iosif, profesor univ. Budapesta.
24. Popa Gheorghe, preot Greovaț.
25. Perian Ersilia nasc. Beloane Oravița.
26. Dr. Stoica Dionisie, publicist Șimleu.
27. Stoica Petru, montanist Duceceea.
28. Savu Ion, not. Jertof.
29. Talescu Gheorghe, contabil Oravița.
30. Țiapu Virgil, negustor Iam.
31. Dr. St. G. Manguirea, medic primar Turnu Severin.

Membri ajutatori à 5 cor. anual.

1. Runcan Gheorghe, preot Ciclova rom.
2. Gherga Ersilia, inv. Mercina.
3. Pasula Nicolae, inv. Șicula.

à 2 cor. anual.

4. Caragia Iosif, negustor Racașdia.
5. Călniceanu Nicolae, inv. Ciclova rom.
6. Cotirlă Ion, tâmplar Oravița.
7. Imbroane Ion, student Coștei.
8. Lipovanu Gheorghe, inv. Oravița.
9. Novac Aurel, inv. Ciorda.
10. Neda Gheorghe, preot Oravița.
11. Pipelca Gheorghe, cocjocar Oravița.

Teatru și fond de teatru.

— Cugetările unui nerăbdător ireductibil. —

La Oravița a fost, după cât înțeleg, cel puțin veselie. Și aceasta e mare lucru la Români de peste Carpați, cari în toate adunările lor păstrează încă vechiul formalism solemn austriac, *protocolismul* țapăn, de care se împărtășesc, de alminterea, Sașii prin temperament și Ungurii prin aceiași creștere ca și ai noștri. E adevărat că, după ce se mintuie „agendele“ de zi, mulți, prea mulți — și chiar dintre tineri — obișnuiesc a ținea la berărie acele ședințe de noapte, prelungite până la marginile întunecului, — celui de

afară și celui de 'nuntru. Își răstorc astfel pentru încremenirea din timpul ședințelor.

Dar acestea ar putea fi ceva mai vioaie, și atunci n'ar mai fi nevoie de aceia răz-bunare în bere și vin, sau în vin și bere, care strică unei petreceri culturale și o în-joșește. Pentru aceasta nu recomand ușurința — pe care o cred oamenii că e francesă —, tonul acela fluturatec, atitudinea aceia lune-coasă față de orice chestie, familiaritatea aceia desprețuitoare și obraznică prin care se deosebesc atâtea din adunările de la noi, mai ales acelea în care nu predominesc tinerii deprinși și cu alte idei, și cu alte purtări. Înțeleg numai libertatea, francheta, viociunea în punerea și discutarea chestiilor, tonul social dulce, veselia discretă care poate lumina un astfel de sobor al cugetării românești, îndreptate către una din cele mai mari nevoi culturale de astăzi.

Și, ori că Bănățeni, cu toate scăderile lor — cum de-mi vine în minte oare simpatica figură de șerpe cu ochelari a colegului în studiile istorice I. Sirbu, ca să vorbesc numai de el! —, au însușiri de prietenie și entuziasm, mai dezvoltate decât alți Români mai din sus, ori că dintre zînel Teatrului s'a sălășluit data asta între Români una din cele mai darnice în zîmbet, ori că dl Goldiș, locțiitorul de vicepreședinte — dl Onițiu, vicepreședintele, fiind împiedecat de a veni —, a pornit-o ceva mai avîntat în frumoasa-i improvizată, ori, în sfîrșit, că, deputăția silind pe oameni să-și mai găsească de vorbă și cu cei din popor, cari cer glumă și voie bună, dl Goldiș și colegii săi mai uită de protocoale, — cum a fost, dar a fost bine: oamenii cari înghețaseră, după cuvîntă, la intrarea în parlamentul teatral, s'au dezghețat și dezghețați, ba încă ce călduroși, au rămas până la sfîrșit.

S'a ascultat un îngrijit discurs al d-lui Onițiu, apoi cuvîntul de deschidere, colorat și accentuat, al d-lui Goldiș, s'a uitat poate prea mult Iosif Vulcan, căruia i s'ar fi cu-venit ceva mai mult — noi așteptam exagerare în celalt sens! — s'a schimbat ordinea candidaturilor, și avocatul Ion Mihu, un om de bine și un om darnic pentru nație cu avutul său, a fost proclamat președinte — o mică surprindere, dar una plăcută —, s'a ținut o conferință de dl Braniște, s'au ascultat coruri de țeranî, — și, în democraticul Banat, cred că mai de aproape decît aiurea —, s'au scris 7.000 de coroane, și apoi fiecare și-a căutat de drum cu fața descres-țită de un ultim zîmbet.

Așa că, — nu s'a discutat de loc. N'or fi fost păreri. Sau toți vor fi fost convinși de articolele d-lui Bănuț, care n'a făcut teatru, dar a dat îndrumări, sau mai ales, de argu-mentarea d-lui Onițiu, sau poate chiar de rîndurile d-lui Titu Maiorescu, citat de dl Bănuț. Că adevărat teatrul e greu și strînsul banilor ceva mai ușor, că Sirbii au pornit-o la drum cam prea de vreme și s'au „blamat“, ca fără sume mari nu se poate face ceva cu temei, — fără o mare tragere de inimă și putere de jertfă, adăugim noi; că, deci în douăzeci de ani om mai vedea.

Ciți ne-o ajuta Dumnezeu să mai vedem. Nădăjduiesc că între ei va fi și dl Bănuț, un valoros actor bătrîn, care nu va fi jucat niciodată, făcînd însă teorie cu privire la adunarea fondului de teatru. De departe, încununat cu florile veșnice care trebuie să încunune un geniu dramatic ajuns la apogeu, dl Zaharie Bărsan, din Bucureștiul d-lui

Pompiliu Eliad — care va fi atunci prim-ministru și președinte al Academiei: cea mai mică răsplată pe care o așteaptă dela contemporani — va zîmbi fericit gîndindu-se că din banii fondului de teatru s'a hrănit — cum spunea frumos dl Onițiu — tinereta sa. Poate că, earăși, în acea vreme depărtată, se vor mai găsi încă în Ardeal, în Banat, pe Crișuri, în Maramurăș, oameni cari, vorbind ungurește, își vor aduce aminte de româneasca moșilor și strămoșilor lor, și vor înțelege ceva la reprezentațiile teatrale date de forțe netăgăduite, cu un repertoriu superior, anume făcut pentru aceasta; vor aprinde candela la mormintele părinților și bunicilor cari au trăit adunînd crăitări pentru fericirea lor sufletească (o de-ar ști mai bine românește, ea ar fi și mai mare!), și vor dovedi lumii prin atitudinea lor că poate trăi sufletește și un popor blind, căruia, din dorință de mai bine, îi lipsesc toate formele culturii superioare. Dacă totuși, din prea multă prudență și prea multă socoteală, pe oameni cari nu mîncă pînea seacă pînă nu li se gătește biftecul pe care n'au cum îl plăti nici de unde-l lua, se va fi stîns dorul de cultură românească în vre-un Ținut, se vor găsi străini cari să asiste la reprezentațiile teatrului românesc al „societății de fond“. Nemai fiind Români, nu va mai fi nici ură, nici prigonire, și e totdeauna interesant să auzi declamații și cîntece într'o altă limbă străină și curioasă. Îmi aduc aminte cu cît interes urmăream danțul de silabe al cîntăreței japoneze din Grădina de zoologie și etnografie dela Copenhaga. Și ea, biata, pe care n'o înțelegea niciun singur asistent, făcea arta înaltă spre care rîvnesc astăzi teoreticianii „societății de fond“.

Cine a zis că Românii nu sînt un popor răbdător? Mai ales cînd au tot gustul să-și menajeze răgazul și dorm de-a pînele!

(„Neamul Românesc“)

N. Iorga.

Excursia pe Dunăre.

Festivitățile noastre s'au încheiat cu două excursii. Una cu trenul de munte la *Anina—Stăjerlak—Marilla*, la care au luat parte mai mulți oaspeți, împreună cu ziaristii și artiștii noștri, sub conducerea medic-majorului Dr. Ludovic Méhes, alta pe Dunărea-de-jos pînă la Herkulesbad—Turnu-Severin, la care a participat comitetul Societății de teatru, în frunte cu deputatul Vasile Goldiș cu doamna, secretarul Dr. I. Blaga, d-na și d-șoara de Herbay, protopop Ghivulescu cu d-na, Dr. Gh. Dobrin, adv. T. Hatieg, Dr. Petru Barbu cu d-șoara, Dr. Halic cu doamna, director Cărăbaș (Timișoara) cu doamna, Dr. Cornel Jurca, Dr. I. Nedelcu cu d-na, și d-șoara Ana Vuia, profesorul Const. Nedelcu, Gheorghe Jianu cu copii, Alexa Perianu cu familia, preot Stef. Popa (Seleuș) cu doamna, negustor Gheorghe Bogdanu, teolog A. Balea, inv. Nicolae Pasulă (Șicula) etc.

Excursia dela Anina a fost zugrăvită frumos în alte ziare ale noastre, ear excursia pe Dunăre a caracterizat-o o exclamare a excursionistului Dr. Halic: „Cine a venit la Oravița și n'a luat parte la excursia de pe Dunăre, e gata, n'a făcut nimic“.

Îmbarcați într'un vapor unguresc, ne-a dat drumul pe largul Dunării la vale. Frumusețile ce ți-le ofere privilegiu încintătoare, panorama ce se desfășoară în nenumărate tablouri ale naturii, nu se pot zugrăvi în cadrul unui mic raport ziaristic; bogăția aceasta de vederi e cuprinsă în tomuri, de călători cari vin din mari îndepărtări, spre a-și recori sufletul pe Dunărea-de-jos, pe calea bătută de strămoșii noștri pînă la podul lui Traian dela Turnu-Severin.

Toate impresiile ni-s'au cufundat în citeun oftat adînc, izvorit din vederea urmelor de vitejie a străbunilor noștri.

La Orșova ne-a dezmetecit despărțirea celor fără de pașaport, cari se uitau lung după noi, vr'o 27 persoane, cari am luat-o și mai la vale pe Dunărea premenită, pînă la Turnu-Severin, unde ne aștepta la debarcader un public frumos, garnisit cu uniforme de ofițeri, între cari am zărit, din departe pe colonelul Vladescu, mai mulți profesori dela liceul „Traian“ în frunte cu inimosul Dr. St. Nanul, P. Marinescu etc., pe d-nul Tiberie, veselul Severinean, odrazlă a tribunului Axente Sever etc. etc. În ziua următoare sosise dela Govora și distinsul patriot prof. Teodor Costescu, fost prefect al Mehedintului, care aflînd despre venirea noastră, a intervenit la vreme spre a ni-se îndulci clipele petrecute în Țeara românească.

Dupăce am fost plasați în otelurile „Traian“ și „Europa“, am fost conduși mai întîi spre a lua o baie în Dunărea românească.

Pela ceasul 8 ni-s'a dat o masă luculică în restaurantul dela „Azuga“, unde ne-a servit cu dragoste antreprenorul Iancu Bugaru, un orăvițan d'ăi noștri. Le mulțumim din suflet și pe calea aceasta anonimilor noștri găzduitori, cari și în Grădina publică ne-au știut procura momente atît de plăcute...

Între prietini noștri Severineni remarcăm și gentileța tînărului avocat Marius Vorvooreanu, care încă s'a ostenit mult cu noi excursioniștii.

Lună cu trenul de 11 am pornit îndărăt, oprindu-ne pe 24 ore, spre a ne odihni după atîta oboseală, în Herkulesbad, unde înfine s'a dizolvat societatea, care va ține minte vorba doctorului Halic: „Cine n'a fost pe Dunăre...“

Ghejia.

IGIENĂ.

— Despre îmbrăcăminte —

de

Dr. Gheorghe Crăiniceanu.

Haine lungi bărbătești sînt: zeghe, suman, sucman, șubă (Oltenia și colonii banățene) dulama, anterin, ipingea*), Țundră (Ardeal) buscă, căbaniță, și chepeneag de dimie (Banat), gubă (Ardeal), manta sarică, palton, cojoc, păclie. Femeiești sînt: Zăbunu scurteică, burnuz (Basarabia), bundă, cațaveică, (Moldova și Basarabia), giubeică (Banat), cojoc.

Țăranul poartă în mare parte pe membrele inferioare numai izmene sau itari de pînză.

Pantalonii groși de lînă, sau, în părțile Dunărene, nădragi largi, numiți și șalvari, se potrivește earna; vara însă nu e tocmai igienic a-i purta, în acele călduri mari, cînd e grea omului aproape și cămașa de pe el, cu atît mai mult acești șalvari, de cite un hilogram și 1/2 și chiar și mai mult.

Cînd pantalonii sînt groși, haina de pe trunchiu poate fi și numai pînă la șolduri. Ar fi rațional ca croiala orientală a șalvarilor să se prefacă în a pantalonului românesc; apoi ar fi de dorit ca tot țăranul să aibă earna pantalonii, căci lipsa lor denotă o mare sărăcie, o mizerie; ear la celce are de unde să-și facă și nu-și face, arată un semn de negliobie ce adeseori o plătește cu dureri simțitoare în urma recelilor și înghețării organelor rău îmbrăcate. Afară de dimie unii își mai fac pantalonii de cojoc, deși numai excepțional.

Este neigienic pentru pele a purta pantalonii fără izmene, mai cu seamă pe cei de dimie; de flanelă ar mai merge.

Femeile au în unele părți, pentru earnă, fuste așa de traine, făcute de ele, că servesc pentru toată viața.

Culoarea aceia roșie, cam închisă, lina aceia bună, numită canură, pare a fi neperitoare; eată o haină din industria națională, care mă doare inima să se schimbe cu cele din stofe cumpărate, d. e. moldun, care adesea se desiră în citeva luni.

Doamnele din societate încă purtau mai anii trecuți această fustă zisă „Moda Regina Natalia.“

(Va urma).

*) Proverb: „Pe vremea cea mai bună ipingea sa fie cu tine“ să ne îngrijim și la cea mai bună vreme, că e nestatornică.

CRONICA.

Prietinul și ilustrul nostru colaborator, medic locot. colonel Dr. Gheorghe Crăiniceanu, după o vilegiatură de 4 săptămîni, cit a stat în Oravița, a plecat săptămîna trecută acasă la Birlad (România).

D-șoara Iulia Tămășiel din Vrană cu medicul din Timișoara Dr. Traian Gherguță — logodiți. Multe felicitări.

Dintre rapoartele ziarelor asupra petrecerilor, arangeate din prilejul Adunării generale a Societății de teatru, mai nimerit mi-se pare al „Voinții Naționale“. Din observațiile d-nului Locusteanu se poate profita.

D-nul Vidu, în foiletonul său din „Drapelul“ orî n'a pătruns, orî s'a descărcat *mala fide* asupra Orăvițenilor. *Grădina de tir* o sucește rău pe nemțește „Schiesstadt“ tot astfel și „Maniu Quelle“. Pe cine a auzit d-sa în Oravița vorbind atît de neromânește? În celelalte aprecieri încă mi-se pare prea expansiv. În „Oravicza és Vidéke“, cum și în „Oraviczaer Wochenblatt“ sînt apreciate frumos străduințele Societății p. fond de teatru rom. și laudate festivitățile din Oravița. În „Temesvári Hirlap“ însă vr'un descreerat a luat-o razna, batjocurindu-ne cum îi vine la gură.

Chorul bărbătesc din Timișoara-Fabrica a concertat Lună aici în sala Teatrului. Succesul moral a fost splendid. S'au cîntat piese maghiare și germane, dintre cari multe au fost bisate. Dirigentului prof. Rössler Béla, originar din Oravița, i-s'au făcut ovațiuni.

La Cârnecea un țaran e băunit că a omorît o femeie, care a trăit în dujmănie cu nevasta ucigașului.

Cu drept cuvînt se susține că orașul *T-Severin* cu vremea va ajunge un giuvaer al Europei. Progresează nimerit. Are lumină electrică, încurînd va fi provăzut cu apeduct. Strada principală parcată. Materialul stă gata adunat pentru zidirea unui teatru, pe admirabilul Bulevard Carol, alături de liceul „Traian“. Scaldă poporală delingă gară, diferitele hale grandioase, stau gata. Grație înțelepciunii unui primar, Nucșoreanu, pe care l-a avut odată acest oraș. Om fără învățatură înaltă, dar cu suflet avîntat, care a cumpărat o moșie estinsă, ce aduce astăzi orașului jumătate de milion venit. Și dacă le ajută Dumnezeu Severinenilor să-și vadă ridicat odată și podul peste Dunăre, cum li-s'a făgăduit din parte competentă, atunci viitorul acestui oraș e pedeplin asigurat.

Pensionul de fete de sub conducerea directorului M. P. Marinescu, unde își fac educația și fete d'ale noastre, mai ales din Banat, s'a mutat acum într'o casă mare, foarte igienică, tot pe Bulevard, peste drum de liceul „Traian“.

Irina Mersits și Ioan Păștilă — fidanțați.

Liviu Popescu și Elenuta Trif își vor serba cununia Duminecă la 20. Septembrie c. n. în biserica ort. rom. din Toplița-română. Felicitări!

Alegerea de episcop al diecezei Caransebeșului se va face la 4 Octombrie c. st. n.

Inimosul candidat de avocat Gheorghe Novacovicî după lungi suferințe și-a dat nobilul suflet în minile Creatorului. Odihnească în pace!

Părintele Mitrofan Simu din Răchitova mulțumește în numele sătenilor săi, cari au cumpărat moșia „Poștoane“, d-nului notar public regesc Dr. Paul Fitz pentru că le-a făcut contractul grătuit.

Pentru băcănăia lui Valentin Eiszele din localitate se caută un ucenic din casă bună.

Poșta Administrațiunii.

T. B. Timișoara. Numerii restanți vor urma. *Întrebătorilor:* Abonamentul pentru restul anului c. face 3 cor.

Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu.**

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu.**

5645/1908. tlkvi szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Oraviciana r. t.” végrehajthatónak Bakala Pavel végrehajtást szenvedő elleni 160 kor. tőke követelése és jár. iránti végrehajtási ügyében az oraviczabányai kir. járásbíróóság területén fekvő Greovác községi 147. sz. tjkvben Bakala Pável nevén irt 584, 1230, 1609, 1875, 2358, 2716 és 3400 hrsz. a foglalt összes ingatlanokra 976 kor. kikiáltási áron; továbbá a greováci 104 sz. tjkvben ugyancsak Bakala Pável nevén irt I. 128 ösz. 106, 538, 1457, 2476 és 3416 hrsz. birtoktestre 844 korona kikiáltási áron, a † 924 hrsz. részletre 63 korona, és a † 955 hrsz. részletre 58 kor. kikiáltási áron az árverést elrendelte azzal, hogy a fentebb megjelölt ingatlanok **1908. évi november hó 12. napjának** d. u. 3 órakor Greovác községhez tartozó megmaradó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok a kikiáltási ár 10%-át vagyis 97 k. 60 f., 84 kor. 40 fill., 6 kor. 30 fill. és 5 kor. 80 fill. összegeket készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kiadta az oraviczabányai kir. járásbíróóság mint tlkvi hatóság, 1908 évi aug. hó 28-án.

Dr. Zemplényi, kir. jbiró.

2184 sz. 1908 végreh. tó.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oraviczabányai kir. járásbíróóságnak 1908. évi Sp. I. 154/3 számú végzése következtében Dr. Cigarean Livius oraviczai ügyvéd által képviselt Zsura Akim és Borka Kazimir javára Dabics Joakim forotiki lakos ellen 104 kor. 80 f. s járulékaik erejéig 1908. évi február hó 29-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1342 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: tehének, kocsik, szobabutorok stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oraviczabányai kir. járásbíróóság 1908. évi V. 388/3 számú végzése folytán 104 k. 80 f. tőkekövetelés, ennek 1908 évi jan. hó 30. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 80 korona 14 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Forotikon az alperes lakásán leendő megtartására **1908. évi szeptember hó 16-ik** napjának délelőtti 8 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzüzetés mellett, a leg-többet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán 1908. évi aug. 25-én.

Sztánkovits Miklós, kir. bir. vgrhtó.

3699 sz. tlkvi 1908.

Arverés hirdetményi kivonat.

„Oraviciana r. t.”-nak Truja György nikolinczi lakos elleni végrehajtási ügyében 600 kor. tőke, ennek 1905. évi október hó 25-től járó 6% kamata 56 kor. eddigi ezuttal 28 kor. 75 fill.-ben megállapított költségnek, továbbá a csatlakozást nyert százkabányai takarékpénztár r. t. javára 3930/904 sz. végzéssel a 102, 539 és 552 sz. tjkvben bekebelezett 156 kor. tőke, ennek 1904 évi május hó 5-től járó 6% kamata 51 kor. 40 fill. költségnek, Kirilla Ávrám nikolinczi lakos javára 1545/905 sz. végzéssel a 102 és 552 sz. tjkvben bekebelezett 200 kor. tőke, ennek 1903. november hó 29-től járó 8% kamata 50 kor. 40

fill. költségnek, „Oraviciana r. t.” javára 9178/905 sz. végzéssel 102, 539 és 552 sz. tjkvben bekebelezett 22 kor. tőke, ennek 1905 április hó 1-től járó 6% kamata, 20 kor. 85 fill. költségnek, Transsylvania r. t. javára 201/906 sz. végzéssel a 102 és 552 sz. tjkvben bekebelezett 430 kor. tőke, ennek 1904. január hó 17-től járó 5% kamata, 131 kor. 32 fill. költségnek kielégítése végett a kért árverés a százkabányai kir. járásbíróóság területén fekvő Nikolincz községi 102 sz. tjkvben A alatt felvett 1829/b hrzi 350 □-öl szántóra 51 kor., a nikolinczi 539 sz. tjkvben felvett 1650 hrzi 490 □-öl szántóra 51 kor., a nikolinczi 552 sz. tjkvben felvett 72/b hrzi 212 ösz. 200 □-öl belsőségre, 583/b/2 hrzi 300 □-öl szántóra, 809/b hrzi 600 □-öl pótkertre és az 1288/a hrzi 1 hold 400 □-öl rétre 826 kor. és a 1528/b hrzi 370 □-öl szántóra 17 kor., a 1830/b hrzi 90 □-öl szántóra 8 kor. kikiáltási áron ezennel elrendeltetik.

Ezen árverés által a nikolinczi 539 és 552 sz. tjkvben C 7 és 6 alatt Truja szül. Pavlovics Alexandra javára bekebelezett özvegyi jog csak annyiban érintetnek, a mennyiben az ingatlanok oly vételáron kelnek el, mely ezen szolgálmi jogot megelőzőleg bekebelezett jelzálogos hitelező mintegy 2300 kor. kitevő követeléseknek fedezésére szükséges összeget meg nem haladná, mely esetben az árverés hatálytalanná válik és az ingatlan nyomban megmaradó újabb árverésen a bekeb. szolgálmi jogra való tekintet nélkül el fognak adatni.

Az árverés megtartására határidőül **1908. évi október hó 20-ik napjának** d. e. 9 órája Nikolincz községhez tartozó azon megjegyzéssel tüzetik ki, hogy a fent körülírt ingatlanok ezen határnapon a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáránka 10%-át vagyis 3 kor. 40 fill., 5 k. 10 fi., 82 k. 20 f., 3 k. 10 f., 1 k. 70 f., 30 f. készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal szántott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételárat három egyenlő részletben és pedig az első árverés jogerőre jutása napjától számított 15 nap a másodikát ugyanazon naptól számított 30 nap és az utolsót ugyanazon naptól számított 45 nap alatt minden egyenlő részlet után az árverés napjától számított 5% kamatokkal együtt az oraviczabányai kir. adóhivatal mint bírói letéptéztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog számíthatni.

Százkabányán, 1908. évi július hó 16-án.

A kir. járásbíróóság mint tlkvi hatóság.

Virágh, kir. aljbiró.

Aviz.

Încunoștințez clientela mea de până acuma, precum și P. T. public, că **moara mea** aflătoare în Ciclova-montană, în drumul către mănăstirea „Călugăra”, provăzută cu cele mai moderne mașinării (cu rol și sită planată), special pentru măcinș poporal, am pus-o din nou în circulație.

Măcinăm atât grâu, cât și cucuruz

cu vama pe jumătate ca în alte părți.

Făina produsă e de o fineță și frumșeță deosebită și foarte bună.

Spre a vă convinge despre adevăritatea celor indicate, binevoiiți a face o probă.

Cu stimă

Rudolf Eckl,

proprietarul morii.

P. S. Totodată vind cu prețuri moderate disponibilele site cilindrice, mașina de curățit grisul, transmisiumi etc.

Noua bancă „ASTRA“

institut de credit și economii societate
pe acții în Sasca-montană dă

6%

după depunerii și plătește institutul și
darea de venit

3-3

Direcțiunea.

Asigurați-vă la banca noastră

„TRANSSYLVANIA“

reprezentată prin bărbați de-ai noștri de toată
încrederea!

„PLUGARUL, societate pe acții din Cacova

dă

6%

și plătește și darea după depunerii.

La

Tipografia „Progresul“

în Oravița

se capătă

**tot felul de tipărituri,
cu prețuri absolut solide.**

La

Librăria I. E. Țăranu

în Oravița

se capătă

Catalog și Cronica școlară

în limba română și maghiară.